

Zapisywanie prostych algorytmów za pomocą listy kroków

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Animacja](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Zapisywanie prostych algorytmów za pomocą listy kroków

Źródło: Rodion Kutsaev, dostępny w internecie: unsplash.com, domena publiczna.

W tym e-materiale powtarzamy wiadomości ze szkoły podstawowej.

Znamy już pojęcie algorytmu. W e-materiale [Algorytmy na co dzień](#) wyróżniliśmy również sposoby zapisu algorytmów – za pomocą listy kroków, schematu blokowego, pseudokodu, języka programowania. Dowiedzieliśmy się również, co to jest [specyfikacja problemu](#) oraz jak ją określać.

Zastanów się, z jakimi algorytmami spotykasz się w swoim codziennym życiu.

W tym e-materiale skupimy się na metodzie zapisywania algorytmów za pomocą listy kroków. Wiele rozwiązań problemów z dziedziny fizyki czy matematyki jest zapisywanych właśnie za pomocą tej metody. Przykładem może być np. sprawdzenie, czy z trzech odcinków o zadanej długości można utworzyć trójkąt, lub przeliczanie jednostek podanych w różnych układach.

Jednak jeśli się zastanowisz, dostrzeżesz, że algorytmy towarzyszą ci również poza szkołą – np. wtedy, gdy wypłacasz pieniądze z bankomatu lub wymieniasz w kantorze złotówki na inne waluty.

Więcej informacji i ćwiczeń dotyczących zapisywania algorytmów znajdziesz w e-materiałach:

- Zapisywanie algorytmów za pomocą schematu blokowego,
- Zapisywanie algorytmów za pomocą schematu blokowego – ćwiczenia,
- Zapisywanie algorytmów za pomocą pseudokodu,
- Zapisywanie algorytmów – zadania maturalne.

Twoje cele

- Zapiszesz algorytmy za pomocą listy kroków.
- Przeanalizujesz kilka algorytmów zapisanych za pomocą listy kroków.
- Wykonasz kilka ćwiczeń kształtujących umiejętności zapisywania algorytmów za pomocą listy kroków.

Przeczytaj

Podstawowe pojęcia

Przypomnijmy sobie podstawowe pojęcia.

Już wiesz

Algorytmem nazywamy przepis postępowania, który prowadzi do rozwiązania ustalonego problemu. Przepis ten określa ciąg czynności elementarnych, które należy wykonać.

Problem algorytmiczny formułujemy za pomocą specyfikacji.

Do **specyfikacji problemu** należy:

- zdefiniowanie danych wejściowych,
- opis związków, jakie zachodzą między wynikami a danymi,
- zdefiniowanie danych wyjściowych, określenie stanu końcowego, po wykonaniu algorytmu.

Do **sposobów zapisywania algorytmów** należą m.in.:

- schemat blokowy,
- pseudokod,
- lista kroków,
- język programowania.

Skupimy się na zapisaniu algorytmów za pomocą **listy kroków**.

Lista kroków

Algorytmy liniowe

Algorytm liniowy zapisany za pomocą listy kroków jest **uporządkowaną listą instrukcji**. Kolejne punkty listy reprezentują kolejne kroki algorytmu.

Przedstawimy zapisany za pomocą listy kroków algorytm obliczania czasu potrzebnego na przebycie danej drogi na podstawie danych dotyczących innej podróży pokonanej z taką samą prędkością.

Specyfikacja problemu:

Dane:

- t_1 – czas przebycia poprzedniej drogi wyrażony w godzinach
- s_1 – długość wcześniejszej drogi wyrażona w kilometrach
- s_2 – długość drogi wyrażona w kilometrach

Wynik:

- t_2 – czas przebycia drogi wyrażony w godzinach

1. Podaj t_1 .
2. Podaj s_1 .
3. Podaj s_2 .
4. Zmiennej V przypisz wynik dzielenia s_1 przez t_1 .
5. Zmiennej t_2 przypisz wynik dzielenia s_2 przez V .
6. Wyświetl wartość zmiennej t_2 .
7. Zakończ działanie algorytmu.

Zapoznajmy się również z innym algorytmem, tym razem znanym z lekcji matematyki.

Na początku roku rower kosztował pewną kwotę pieniędzy ($cena_1$). Po podwyżkach cena wzrosła ($cena_2$). Oblicz, o ile procent wzrosła cena roweru ($procent$).

Specyfikacja problemu:

Dane:

- $cena_1$ – liczba naturalna
- $cena_2$ – liczba naturalna

Wynik:

- $procent$ – liczba rzeczywista
1. Podaj $cena_1$.
  2. Podaj $cena_2$.
  3. Przypisz zmiennej $temp$ wynik mnożenia $cena_2$ i 100.
  4. Przypisz zmiennej $procent$ wynik dzielenia $temp$ przez $cena_1$.
  5. Wyświetl wartość zmiennej $procent$.
  6. Zakończ działanie algorytmu.

Algorytmy rozgałęzione

Będziemy zapisywać jednak nie tylko algorytmy liniowe, ale i rozgałęzione. Przyjrzyjmy się algorytmowi działania pewnego kantoru.

W tym kantorze użytkownik najpierw wybiera waluty, między którymi chce dokonać wymiany ($waluta_1$ oraz $waluta_2$). Następnie decyduje, czy chce sprzedać, czy kupić

drugą z podanych walut. Pracownik kantoru sprawdza aktualny kurs (`kursSprzedaż` lub `kursKupno`). Kolejnym krokiem jest wpisanie kwoty podanej w drugiej walucie (`kwota1`), którą chce wymienić (niezależnie od tego, czy chce ją sprzedać, czy kupić). Na koniec użytkownik uruchamia kalkulator kantoru, a ten wyświetla mu informację na temat tego, za ile kupi lub sprzeda podaną kwotę pieniędzy w kantorze (`kwota2`).

Specyfikacja problemu:

Dane:

- `waluta1` – łańcuch znaków
- `waluta2` – łańcuch znaków
- `kursSprzedaż` – liczba rzeczywista dodatnia
- `kursKupno` – liczba rzeczywista dodatnia
- `kwota1` – liczba rzeczywista dodatnia

Wynik:

- `kwota2` – liczba rzeczywista
1. Podaj symbol waluty, którą masz (`waluta1`).
  2. Podaj symbol waluty, którą chcesz kupić lub sprzedać (`waluta2`).
  3. Podaj rodzaj operacji (kupno lub sprzedaż).
  4. Jeżeli:
    - wybrano kupno
      - Przypisz zmiennej `k` odpowiedni kurs (`kursKupno`).
      - Podaj, ile pieniędzy potrzebujesz. Przypisz wartość do zmiennej `kwota`.
      - Przypisz zmiennej `kwota2` wynik mnożenia `k` oraz `kwota`.
    - wybrano sprzedaż
      - Przypisz zmiennej `k` odpowiedni kurs (`kursSprzedaż`).
      - Podaj, ile pieniędzy sprzedajesz. Przypisz wartość do zmiennej `kwota`.
      - Przypisz zmiennej `kwota2` wynik mnożenia `k` oraz `kwota`.
  5. Wypisz `kwota2`.
  6. Zakończ działanie algorytmu.

Algorytmy z pętlą

Poza algorytmami rozgałęzionymi oraz liniowymi wymienić możemy również algorytmy z pętlą. Zapoznajmy się z przykładowym algorytmem obliczania sumy liczb naturalnych w danym przedziale. Zakładamy, że `liczba1` jest różna od `liczba2`.

Specyfikacja problemu:

Dane:

- `liczba1` – liczba naturalna; początek przedziału; `liczba1 < liczba2`
- `liczba2` – liczba naturalna; koniec przedziału; `liczba1 < liczba2`

Wynik:

- `suma` – liczba naturalna
1. Podaj `liczba1`.
  2. Podaj `liczba2`.
  3. Przypisz zmiennej `i` wartość `liczba1`.
  4. Przypisz zmiennej `suma` wartość `liczba1`.
  5. Zwiększ wartość zmiennej `i` o 1.
  6. Dodaj do zmiennej `suma` wartość zmiennej `i`.
  7. Jeżeli:
    - `i` jest równa `liczba2`
      - przejdź do kroku 8.
    - `i` jest różna od `liczba2`
      - wróć do kroku 5.
  8. Wyświetl wartość zmiennej `suma`.
  9. Zakończ działanie algorytmu.

Słownik

algorytm

przepis postępowania prowadzący do rozwiązania ustalonego problemu, określający ciąg czynności elementarnych, które należy w tym celu wykonać

cechy poprawnego algorytmu

algorytm powinien mieć zestaw podstawowych właściwości; należą do nich:
uniwersalność, skończoność, jednoznaczność, efektywność

Animacja

Polecenie 1

Zapisz za pomocą listy kroków algorytm wyznaczania wartości bezwzględnej danej liczby.

Specyfikacja problemu:

Dane:

- a – liczba rzeczywista

Wynik:

- b – liczba rzeczywista, wartość bezwzględna liczby a

Lista kroków:

Polecenie 2

Zapisz za pomocą listy kroków algorytm obliczania średniej arytmetycznej czterech liczb rzeczywistych dodatnich podanych przez użytkownika.

Specyfikacja problemu:

Dane:

- a – liczba rzeczywista dodatnia podana przez użytkownika
- b – liczba rzeczywista dodatnia podana przez użytkownika
- c – liczba rzeczywista dodatnia podana przez użytkownika
- d – liczba rzeczywista dodatnia podana przez użytkownika

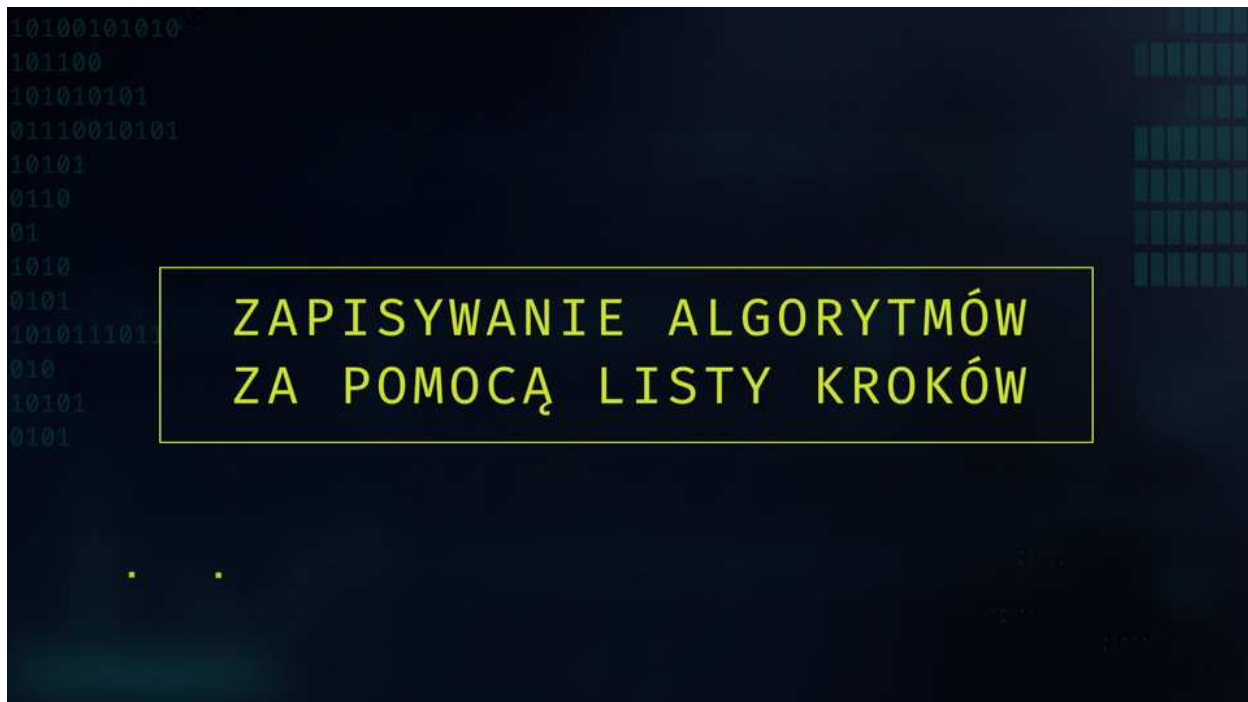
Wynik:

- s_r – średnia arytmetyczna liczb podanych przez użytkownika

Lista kroków:

Polecenie 3

Porównaj swoje rozwiązanie z animacją.

Film dostępny pod adresem </preview/resource/R5UITDfg3QXkM>

Źródło: Contentplus.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści lekcji dotyczący zapisywania algorytmów za pomocą listy kroków.

W animacji instrukcja przypisania wykorzystuje inny sposób zapisu ($:=$) – również jest poprawny.

Polecenie 4

Zmodyfikuj algorytm obliczania średniej z polecenia 2 w taki sposób, aby rozwiązywał problem dla n liczb podanych przez użytkownika.

Specyfikacja problemu:

Dane:

- n – liczba naturalna
- $a_1, a_2, \dots, a_n$ – liczby podane przez użytkownika

Wynik:

- s_r – średnia arytmetyczna liczb podanych przez użytkownika

Lista kroków:

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zapoznaj się z algorytmem sprawdzania, czy dana liczba naturalna dodatnia jest liczbą podzielną przez liczbę 9. Wykonaj ćwiczenie.

Specyfikacja problemu:

Dane:

- `liczba` – liczba naturalna dodatnia

Wynik:

- wartość `true` albo `false`

Algorytm:

1. Podaj wartość `liczba`.

2. Jeżeli:

- `liczba` jest podzielna przez 9
  - wypisz `true` i przejdź do kroku 3.
- `liczba` nie jest podzielna przez 9
  - wypisz `false` i przejdź do kroku 3.

3. Zakończ działanie algorytmu.

Uzupełnij zdanie.

Zaprezentowany został algorytm .

liniowy

rozgałęziony

z pętlą

Ćwiczenie 2

Zapisz definicję algorytmu.

Ćwiczenie 3

Zdecyduj, czy zdanie jest prawdziwe.

W specyfikacji problemu nie opisujemy związków, jakie zachodzą między wynikami a danymi.

☐ Prawda

☐ Fałsz

Ćwiczenie 4

Uzupełnij zdanie.

Lista kroków jest listą , której kolejne reprezentują kroki .

krótką

punkty

przykłady

instrukcji

kolejne

algorytmu

uporządkowaną

Ćwiczenie 5

Zapisz specyfikację algorytmu rozwiązywania równania liniowego $ax + b = 0$.

Specyfikacja problemu:

Dane:

Wynik:

Ćwiczenie 6

Zapisz za pomocą listy kroków algorytm rozwiązywania równania liniowego $ax + b = 0$.
Skorzystaj ze specyfikacji zapisanej w ćwiczeniu 5.

Lista kroków:

Ćwiczenie 7

Zapoznaj się z algorytmem wyliczania pola prostokąta o bokach a oraz b . Wykonaj ćwiczenie.

Specyfikacja problemu:

Dane:

- a – liczba rzeczywista dodatnia; długość jednego z boków prostokąta
- b – liczba rzeczywista dodatnia; długość drugiego z boków prostokąta

Wynik:

- $pole$ – liczba rzeczywista dodatnia, będąca polem danego prostokąta

1. Podaj wartość a .
2. Podaj wartość b .
3. Do zmiennej $pole$ przypisz iloczyn długości boków a i b .
4. Wypisz zmienną $pole$.
5. Zakończ działanie algorytmu.

Wskaż, jaki algorytm został przedstawiony.

☐ rozgałęziony

☐ z pętlą

☐ liniowy

Ćwiczenie 8

Zapoznaj się z algorytmem obliczania silni danej liczby. Wykonaj ćwiczenie.

Specyfikacja problemu:

Dane:

- `liczba` – liczba naturalna

Wynik:

- `silnia` – liczba naturalna; iloczyn liczb od 1 do `liczba`

1. Wczytaj zmienną `liczba`.
2. Przypisz zmiennej `i` wartość 1.
3. Przypisz zmiennej `silnia` wartość zmiennej `i`.
4. Pomnóż ze sobą wartości `silnia` oraz `i` i zapisz je do zmiennej `silnia`.
5. Jeżeli:
  - `i` jest równa `liczba`
    - przejdź do kroku 6.
  - `i` jest różna od `liczba`
    - zwiększ wartość zmiennej `i` o 1 wróć do kroku 4.
6. Wypisz wartość zmiennej `silnia`.
7. Zakończ działanie algorytmu.

Wskaż, jaki algorytm **nie** został przedstawiony.

☐ z pętlą

☐ liniowy

☐ rozgałęziony

Dla nauczyciela

Autor: Maurycy Gast

Przedmiot: Informatyka

Temat: Zapisywanie prostych algorytmów za pomocą listy kroków

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Rozumienie, analizowanie i rozwiązywanie problemów na bazie logicznego i abstrakcyjnego myślenia, myślenia algorytmicznego i sposobów reprezentowania informacji.

II. Programowanie i rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem komputera oraz innych urządzeń cyfrowych: układanie i programowanie algorytmów, organizowanie, wyszukiwanie i udostępnianie informacji, posługiwanie się aplikacjami komputerowymi.

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Rozumienie, analizowanie i rozwiązywanie problemów na bazie logicznego i abstrakcyjnego myślenia, myślenia algorytmicznego i sposobów reprezentowania informacji.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Rozumienie, analizowanie i rozwiązywanie problemów.

Zakres podstawowy. Uczeń:

1) planuje kolejne kroki rozwiązywania problemu, z uwzględnieniem podstawowych etapów myślenia komputacyjnego (określenie problemu, definicja modeli i pojęć, znalezienie rozwiązania, zaprogramowanie i testowanie rozwiązania).

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;

- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii.

Cele operacyjne (językiem ucznia):

- Zapiszesz algorytmy za pomocą listy kroków.
- Przeanalizujesz kilka algorytmów zapisanych za pomocą listy kroków.
- Wykonasz kilka ćwiczeń kształtujących umiejętności zapisywania algorytmów za pomocą listy kroków.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem multimediu i ćwiczeń interaktywnych;
- ćwiczenia praktyczne.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. **Przygotowanie do zajęć.** Nauczyciel loguje się na platformie i udostępnia e-materiał: „Zapisywanie prostych algorytmów za pomocą listy kroków”. Nauczyciel prosi uczniów o zapoznanie się z treściami w sekcji „Przeczytaj”.

Faza wstępna:

1. Przedstawienie tematu i celów zajęć.
2. **Rozpoznanie wiedzy uczniów.** Nauczyciel prosi wybranego ucznia lub uczniów o przedstawienie sytuacji problemowej związanej z tematem lekcji.

Faza realizacyjna:

1. **Praca z tekstem.** Nauczyciel ocenia, na podstawie informacji na platformie, stan przygotowania uczniów do zajęć. Jeżeli jest ono niewystarczające prosi o ciche zapoznanie się z treścią w sekcji „Przeczytaj”.
2. **Praca z multimediami.** Nauczyciel wyświetla zawartość sekcji „Animacja”. Uczniowie wspólnie zapoznają się z poleceniem 1 oraz 2. W parach wypracowują rozwiązania, które następnie porównują z przedstawionym w animacji.
3. **Ćwiczenie umiejętności.** Nauczyciel przechodzi do sekcji „Sprawdź się”. Uczniowie indywidualnie rozwiązują ćwiczenia nr 1–8 na czas. Osoba, która poprawnie rozwiąże zadania jako pierwsza, wygrywa, a nauczyciel może nagrodzić ją oceną za aktywność.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel wyświetla na tablicy temat lekcji i cele zawarte w sekcji „Wprowadzenie”. W kontekście ich realizacji podsumowuje przebieg zajęć, a także wskazuje mocne i słabe strony pracy uczniów.
2. Na koniec zajęć nauczyciel prosi uczniów o rozwinięcie zdania: „Na dzisiejszych zajęciach nauczyłam/łem się jak...”.

Praca domowa:

1. Uczniowie znajdują problem z życia codziennego i przygotowują jego rozwiązanie za pomocą listy kroków.
2. Uczniowie wykonują polecenie 4 z sekcji „Animacja”.

Wskazówki metodyczne:

- Treści w sekcji „Przeczytaj” można wykorzystać jako podsumowanie i utrwalenie wiedzy uczniów.